

YURTDIŐI KREDİ FAİZ TAHAKKUKLARINDA KDV TEVKİFATININ BEYAN ZAMANI

Güray ÖĞREDİK
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir,
MAZARS/DENGE (Denge İstanbul YMM A.Ő.)
Vergi Bölümü, Kıdemli Müdür

Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Temmuz 2014 sayısında yayınlanmıştır.

1. GİRİŐ

1 Mayıs 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren yeni KDV Genel Uygulama Tebliğı (KDVGUT) ile, bu tarihe kadar geçmiş yıllarda yayınlanmış olan 123 adet KDV Genel Tebliğı yürürlükten kaldırılmıştır.

Mülga 46 no.lu KDV Genel Tebliğinin “A-Yurt Dışından Temin Edilen Kredilerin Katma Değer Vergisi Karşısındaki Durumu” başlıklı bölümünde, yurt dışından temin edilen kredilere dair faizlerde sorumlu sıfatıyla KDV beyanının (KDV tevkifatı uygulamasının) usul ve esasları açıklanmıştı. Konu hakkında geçmiş yıllarda çeşitli yazarların farklı görüşleri, Danıştay’ın farklı kararları ve Maliye Bakanlığı’nın özelgeleri yayınlanmıştır. Ancak uygulamada genel kabul gören görüş, yurt dışından kredi kullanılan kurum, kendi ülkesinde kredi vermeye ve mevduat toplamaya yetkilendirilmiş banka veya benzeri bir finans kurum mahiyetinde ise bu kuruma ödenen faizler için KDV tevkifatı hesaplanmasına ve beyanına gerek olmadığı; ancak yurt dışından borç temin edilen kurum banka veya benzeri bir finans kurumu değil de, normal bir şirket ise bu durumda bu borca ait faizin sorumlu sıfatıyla KDV beyanına (KDV tevkifatına) tabi olduğu şeklinde yerleşmiştir.

Bununla birlikte, uygulamada tereddüt yaratan ve farklı uygulamaların yer aldığı husus, KDV tevkifatının ne zaman hesaplanacağı ve beyan edileceğı noktasında oluşmuştur. Yazımızda bu farklı uygulamalara ve dayandıkları noktalara değindikten sonra, yeni KDVGUT kapsamında konu ele alınacaktır.

2. MÜLGA 46 NO.LU KDV GENEL TEBLİĞİ VE ESKİ UYGULAMALAR

Mülga 46 no.lu KDVGT’nde aşağıdaki düzenlemeye yer verilmişti.

“A - YURT DIŞINDAN TEMİN EDİLEN KREDİLERİN KATMA DEĞER VERGİSİ KARŞISINDAKİ DURUMU:

Banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulan kredi işlemleri ile aynı mahiyetteki kredi işlemlerini yapan, ancak Türkiye’de banka ve sigorta muameleleri vergisi yükümlülükleri öngörülmemiş olan yabancı banka ve diğer kuruluşların bu işlemlerinin katma değer vergisi karşısındaki durumu konusunda tereddütlerin ortaya çıktığı anlaşılmıştır.

Katma Değer Vergisi Kanununun 17/4-e maddesinde, banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler ile sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Banka ve sigorta muameleleri vergisinin konusunu ise, banka ve sigorta şirketlerinin Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine aldıkları paralar oluşturmakta; bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine almış oldukları paralar da aynı verginin kapsamına girmektedir.

Katma değer vergisi uygulamasında, mal ve hizmetlerin yurt dışından veya yurt içinden temin edilmesi hallerinde, bu işlemler arasında özellikle oran ve istisna uygulaması bakımından bir farklılık bulunmaması esastır. Bu şekilde, aynı mahiyetteki işlemler vergi karşısında aynı esaslara tabi tutularak vergilemede eşitlik ve tarafsızlık sağlanmaktadır.

Nitekim, mal ve hizmetlere uygulanacak katma değer vergisi oranları dahilinde ve ithale farklılaştırılmadığı gibi Kanununun 16/1-a maddesi ile dahilinde vergiden müstesna olan mal ve hizmetlerin ithalde de vergiden istisna olacağı hükme bağlanarak, aynı mahiyetteki işlemlerin yurt içinde yapılması veya yurt dışından kaynaklanması hallerinde farka vergi uygulamasından kaçınılmıştır.

Türkiye'de banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulmamış olan yurt dışı kredi işlemlerinin mahiyet itibarıyla banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olan yurt içi bankacılık hizmetlerinden farksız olduğu açıktır.

*Dolayısıyla, yurt dışı kredi işlemlerinin Kanununun 17/4-e maddesi hükmü kapsamında değerlendirilmesi gerekli olup, bu kapsamdaki işlemler nedeniyle **ödenen** faiz, komisyon ve bunlara ilişkin kur farkları katma değer vergisine tabi değildir.*

Ancak, katma değer vergisine tabi bir mal teslimi veya hizmet ifasına ilişkin bedelin ödenmesine bağlı olarak ortaya çıkan vade farklarının kredi işlemi ile bir ilgisi bulunmamaktadır. Bu nedenle, bir mal teslimi veya hizmet ifasına bağlı vade farkı, faiz veya benzeri diğer menfaatlerin Kanununun 24. maddesi uyarınca vergiye tabi işlemin matrahına dahil edilerek vergilendirileceği tabiidir.”

46 no.lu tebliğ referans gösterilmek suretiyle verilmiş bazı özgelelerin özetleri aşağıdaki yer almaktadır:

“T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
KOCAELİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.41.15.01-KVK-2010/1-121
Konu : Yurt dışından alınan kredi faizinin
vergilendirilmesi.

26/08/2011

İlgide kayıtlı dilekçenizde, Şirketinizin Kocaeli Serbest Bölgesinde açtığı şube için fabrika binası yapımına başlandığı ve yatırım için yurt dışındaki ... firmasından şubede kullanılmak üzere 11.000.000 EURO kredi alındığı, kredi veren tarafından 2009 yılı için 40.000 EURO faiz tahakkuk ettirildiği ve ilgili bu fatura üzerinden %10 stopaj yapıp vergi dairesine yatırıldığı belirtilerek, kullanılacak kredi ile ilgili olarak katma değer vergisi ve kurum stopaj uygulaması hakkında bilgi talep edilmektedir.

KDV uygulamasında, mal ve hizmetlerin yurt dışından veya yurt içinden temin edilmesi hallerinde, bu işlemler arasında özellikle oran ve istisna uygulaması bakımından bir farklılık bulunmamasının esas olmasından hareketle; 46 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinde, Türkiye'de BSMV'ye tabi tutulmamış olan yurt dışı kredi işlemlerinin mahiyet itibariyle BSMV'ye tabi olan yurt içi bankacılık hizmetlerinden farksız olduğu; dolayısıyla, yurt dışı kredi işlemlerinin Kanununun 17/4-e maddesi hükmü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu kapsamdaki işlemler nedeniyle ödenen faiz, komisyon ve bunlara ilişkin kur farklarının KDV'ye tabi olmadığı açıklanmıştır.

Bu açıklamalara göre Türkiye'de BSMV kapsamına giren ve Kanununun 17/4-e maddesine göre KDV'den istisna olan kredilerin, bu kapsamda yurt dışından temini de KDV'den istisna olacaktır. Bu kapsamda olmayan krediler ise Kanununun 1/2 nci maddesine göre KDV'ye tabi tutulacak kredilere ilişkin faiz ödemeleri üzerinden hesaplanacak KDV firmanız tarafından sorumlu sıfatıyla 2 No.lu KDV beyannamesinde beyan edilerek ödenecektir.”

“T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Katma Değer Vergisi Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.17.01-KDV.17.4-2193

08/12/2011

Konu : Yurt dışında yerleşik menkul

kıymetleştirme şirketlerinden alınacak

krediler nedeniyle yapılacak faiz

ödemelerinin KV, KDV ve Damga

Vergisi karşısındaki durumu

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, yurt dışında yerleşik bir menkul kıymetleştirme şirketi ile kredi temini hususunda bir ön anlaşmaya vardığınızı belirterek, alınacak kredi nedeniyle yapılacak faiz ödemelerine ilişkin kurumlar vergisi stopajı oranı, katma değer vergisi (KDV) tevkifatı yapıp yapılmayacağı ve kredi sözleşmesinin damga vergisinden istisna olup olmadığı konusunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

KDV Kanununun 17/4-e maddesi ile BSMV kapsamına giren işlemler KDV den istisna edilmiştir.

KDV uygulamasında, mal ve hizmetlerin yurt dışından veya yurt içinden temin edilmesi hallerinde, bu işlemler arasında özellikle oran ve istisna uygulaması bakımından bir farklılık bulunmamasının esas olmasından hareketle; 46 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinde, Türkiye'de BSMV ye tabi tutulmamış olan yurt dışı kredi işlemlerinin mahiyet itibariyle BSMV ye tabi olan yurt içi bankacılık hizmetlerinden farksız olduğu; dolayısıyla, yurt dışı kredi işlemlerinin Kanununun 17/4-e maddesi hükmü kapsamında değerlendirilmesi gerektiği ve bu kapsamdaki işlemler nedeniyle ödenen faiz, komisyon ve bunlara ilişkin kur farklarının KDV ye tabi olmadığı açıklanmıştır.

Buna göre, şirketinizce yurt dışında yerleşik menkul kıymetleştirme kurumundan alınacak kredi nedeniyle yapılacak faiz ödemeleri Kanununun 17/4-e maddesi kapsamında KDV den istisna olacaktır.”

Görüldüğü gibi eski uygulamalara yön veren tebliğ ve özelgelere göre yapılagelen işlemler; yurt dışında kredi kullanılan kurum, kendi ülkesinde kredi vermeye ve mevduat toplamaya yetkilendirilmiş banka veya benzeri bir finans kurum mahiyetinde ise bu kuruma ödenen faizler için KDV tevkifatı hesaplanmasına ve beyanına gerek bulunmamakta; ancak yurt dışından borç temin edilen kurum banka veya benzeri bir finans kurumu değil de, normal bir şirket ise bu durumda bu borca ait faizin sorumlu sıfatıyla KDV beyanına (KDV tevkifatına) tabi olduğu şeklindeydi.

Ancak, özelgelere atıf yapılan mülga 46 no.lu tebliğde “**ödenen**” faiz ifadesine yer verildiği için, KDV tevkifatının fiilen faiz ödemesi olduğu tarihte hesaplanacağı ve beyanı şeklinde görüş ve uygulamalar bulunmaktaydı. Ancak tebliğin ilgili bölümü dikkatle okunacak olursa, burada fiili ödeme tarihine vurgu yapılmadığı sonucuna varılacaktı; zira, devam eden cümlelerde kur farklarının da KDV tevkifatına tabi olacağı şeklinde düzenleme yapılmıştır. Mülga 46 no.lu tebliğin ilgili paragrafı aşağıdaki gibidir:

*“Dolayısıyla, yurt dışı kredi işlemlerinin Kanununun 17/4-e maddesi hükmü kapsamında değerlendirilmesi gerekli olup, bu kapsamdaki işlemler nedeniyle **ödenen** faiz, komisyon **ve bunlara ilişkin kur farkları** katma değer vergisine tabi değildir.”*

Diğer bir ifadeyle, yurt dışındaki borç veren şirket, Türkiye’deki BSMV uygulamasına tabi olan mükellefler statüsünde değilse, bu şirkete yapılan faiz ödemeleri ile buna ilişkin kur farkları KDV tevkifatına tabidir.

KDV tevkifatının beyan zamanı hakkındaki diğer bir uygulama ise, faize ilişkin belgenin (fatura, debit note..v.b.) geldiği tarihte KDV tevkifatının hesaplanması ve beyan edilmesi şeklinde yerleşmiştir. Bu görüş sahipleri ise bu uygulamalarını, KDV Kanununun “İndirimin belgelendirilmesi” başlıklı 34. maddesinde yer alan şartlara bağlamaktadırlar.

*“1. Yurt içinden sağlanan veya **ithal olunan mal ve hizmetlere ait Katma Değer Vergisi, alış faturası veya benzeri vesikalar** ve gümrük makbuzu **üzerinden ayrıca gösterilmek ve bu vesikalar kanuni defterlere kaydedilmek şartıyla indirilebilir.***

2. Katma Değer Vergisinin fatura ve benzeri vesikalarda ayrıca gösterilmesine gerek görülmeyen işlemlerde vergi indiriminin nasıl belgelendirileceği Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit olunur.”

Bu görüş sahipleri, KDV tevkifatı hesaplanabilmesi için işlem bedelinin belgeye bağlanmış olması gerektiği görüşündedirler. Dolayısıyla, hizmet alınmış olsa bile, hatta yıl sonların tahakkuk esas gereği faiz gider tahakkuku kaydı yapılmış olsa bile, işlem bedeline ait belge gelmedikçe KDV tevkifatı hesaplanamaz. Aksi halde sorumlu sıfatıyla beyan edilen KDV indirilemez.

Oysa KDV Kanununun “Vergi indirimi” başlıklı 29. maddesinde aşağıdaki hükümler yer almaktadır.

*“1. **Mükellefler**, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak **aşağıdaki vergileri indirebilirler:***

a. Kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisi,

b. **İthal olunan mal ve hizmetler dolayısıyla ödenen katma değer vergisi,**

Diğer taraftan, Kanunun “Vergiye doğuran olay” başlıklı 10. maddesinde aşağıdaki hükümler yer almaktadır:

“Vergiye Doğuran Olay:

a. Mal teslimi ve **hizmet ifası hallerinde, malın teslimi veya hizmetin yapılması,**

b. Malın tesliminden veya **hizmetin yapılmasından önce fatura veya benzeri belgeler verilmesi hallerinde, bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura veya benzeri belgelerin düzenlenmesi,**

c. **Kısım kısım mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde, her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılması;**

.....
.....

anında meydana gelir.”

Görüldüğü üzere, Kanununa göre önemli olan hizmetin tamamen veya kısım kısım dahi olsa ifa edilmiş olmasıdır. Bu hallerde vergi doğmaktadır. Verginin doğduğu dönemde ise belgenin düzenlenmesi ve/veya verginin; dolayısıyla KDV tevkifatının da beyan edilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. **Kanunun lafına göre de, belgenin geç düzenleniyor veya düzenlenmiş olmakla birlikte geç gönderiliyor olması vergiyi doğuran olayın zamanını ötelemez!** Aslında aşağıda da açıklayacağımız üzere, mülga 117 No.lu KDV Genel Tebliği ile getirilen ve yeni KDVGUT’nde de aynen yer alan KDV tevkifatının beyan zamanına ilişkin hususlar Kanunun lafzi düzenlemeleri uygundur kanaatindeyiz.

Ancak uygulamada hizmetin ifasının tamamlanması belgenin düzenlenmiş olmasına bağlıyordu. Dolayısıyla KDV tevkifatının beyanı da belgenin temin edildiği tarihe kadar öteleniyordu. Ancak tevkifata konu işlemin bedeli için (kredi işlemlerinde faiz tutarı için), kurum kazancının tahakkuk ve dönemsellik ilkesine uygun olarak tespit edilmesi amacıyla geçici vergi dönemlerinde ve/veya yılsonlarında gider tahakkuku kaydı yapılmaktadır. İşte makalemizin kilit noktası da burası olup; bize göre, tahakkuk kaydının yapıldığı aya ait 2 No.lu KDV beyannamesi ile KDV tevkifatının hesaplanması, beyan edilerek ödenmesi ve aynı ait 1 No.lu KDV beyannamesinde de ödenen verginin indirim konusu yapılması gerekmektedir kanaatindeyiz.

3. YENİ KDV GENEL UYGULAMA TEBLİĞİNDE (KDVGUT) KONUMUZ HAKKINDA YER ALAN DÜZENLELER

KDVGUT’nin “I/C-2.1-KDV’de Tevkifat Uygulaması” bölümünde aşağıdaki düzenlemeler yer almaktadır.

“2.1.1.1. **Beyan**

Tevkifat, genel bütçeli idareler hariç, tevkifata tabi işlemin yapıldığı dönemde vergi sorumlularına ait 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edilir.

Tevkifat kapsamındaki işlemlerde vergiyi doğuran olay bakımından özellikli bir durum söz konusu olmayıp, bu işlemlere ilişkin KDV'nin beyan dönemi 3065 sayılı Kanununun 10'uncu maddesine göre tespit edilir.

Bu kapsamda, İŞLEME AİT FATURA VEYA BENZERİ BELGE İZLEYEN AY İÇİNDE DÜZENLENSE DAHI SORUMLU SIFATIYLA BEYAN, İŞLEMİN VUKU BULDUĞU DÖNEMİN BEYAN SÜRESİ İÇİNDE YAPILIR. Kısmi tevkifat uygulamasında satıcının mükellef sıfatıyla 1 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edeceği kısım da aynı dönemde beyan edilir.

Hizmet işlemlerinde, hizmetin ayın sonunda tamamlanması halinde de fatura izleyen ayda düzenlense bile yukarıda belirtildiği şekilde işlem yapılır. İŞLEM BEDELİNİN ÖDENMEMESİ, İŞLEME AİT FATURANIN SÜRESİNDE DÜZENLENMEMESİ, ALICIYA GEÇ GELMESİ VEYA HİÇ GELMEMESİ TEVKİFATIN YAPILIP YUKARIDA BELİRTİLEN SÜRE İÇİNDE SORUMLU TARAFINDAN BEYAN EDİLMESİNE ENGEL DEĞİLDİR.

Tevkifat, bu Tebliğ kapsamında olan mal ve hizmetleri satın alan **ve adına fatura ve benzeri belge düzenlenen sorumlu tarafından yapılarak**, yukarıdaki belirlemeler çerçevesinde 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edilip ödenecek veya doğrudan muhasebe birimlerince ilgili Bütçe hesabına gelir kaydı yapılacaktır.

2.1.1.2. İndirim

2 No.lu KDV Beyannamesinde herhangi bir surette indirim yapılması mümkün olmadığından tevkif edilen KDV'nin tamamının beyan edilerek vergi dairesine ödenmesi gerekmektedir.

Tevkifat uygulayan alıcının KDV mükellefiyetinin bulunması ve tevkifat uyguladığı teslim veya hizmeti indirim hakkı tanınan işlemlerde kullanacak olması halinde, **sorumlu sıfatıyla beyan edilen tutar, beyanın yapıldığı ay içinde verilmesi gereken 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılabilir. Bu indirimin dayanağı 2 No.lu KDV Beyannamesi olacaktır.**

Kısmi tevkifata tabi işlemlerde, işlem bedeli üzerinden hesaplanan KDV;

- Satıcı tarafından beyan edilecek kısmı, takvim yılı aşılmamak şartıyla işleme ait fatura veya benzeri belgenin defterlere kaydedildiği döneme ilişkin olarak verilmesi gereken,

- Sorumlu sıfatıyla beyan edilen kısmı ise 2 No.lu KDV Beyannamesinin verildiği ay içinde verilmesi gereken,

1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılır.

2.1.2.1. İkametgâhı, İşyeri, Kanuni Merkezi ve İş Merkezi Türkiye'de Bulunmayanlar Tarafından Yapılan İşlemler

3065 sayılı Kanununun 1 inci maddesine göre bir hizmetin KDV'nin konusuna girebilmesi için Türkiye'de ifa edilmesi gerekmektedir. Aynı Kanununun (6/b) maddesinde ise Türkiye'de yapılan veya faydalanılan hizmetlerin Türkiye'de ifa edilmiş sayılacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanların Türkiye'de yaptığı hizmetler ile bunların yurt dışında yaptığı ancak Türkiye'de faydalanılan hizmetler KDV'ye tabi olacaktır.

Bu gibi hizmet ifalarında mükellef, esas olarak hizmeti ifa eden olmakla birlikte, Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmadığından, KDV'nin tamamı, hizmetten faydalanan yurt içindeki muhatap tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilip ödenecektir.

Hizmetin vergiden müstesna olması ve hizmetin yurt dışında yapılp hizmetten yurt dışında faydalanılması halinde, mükellef veya sorumlu sıfatıyla KDV beyan edilmeyecektir.

KDV'nin sorumlu sıfatıyla beyan edilmesi için hizmetten Türkiye'de faydalanan muhatabın KDV mükellefi olması şart değildir. KDV mükellefiyeti bulunmayanlar da söz konusu hizmetler nedeniyle KDV tevkifatı yaparak 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan etmek ve ödemek zorundadır.

Yurt dışından temin edilen ve tevkifata tabi tutulması gereken hizmetlere ilişkin olarak aşağıdaki örnekler verilebilir:

Türkiye'de ikametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmayan firmalar tarafından;

- Türkiye'de inşa edilecek bir alış-veriş merkezi için yurt dışında çizilip Türkiye'ye gönderilen mimari proje hizmeti,
- Türkiye'de faaliyette bulunan enerji santralinin işletilmesine ilişkin olarak yurt dışından verilen danışmanlık hizmeti,
- KDV mükellefiyeti olmayan genel bütçeli bir idareye yurt dışından verilen bilgisayar yazılım hizmeti,
- KDV mükellefiyeti olmayan bir sivil toplum kuruluşuna konusuyula ilgili olarak dünyadaki hukuki gelişmeler hakkında yurt dışından bilgi gönderilmesi hizmeti.

Bu bölüm kapsamında olan hizmetlerin aynı zamanda kısmi tevkifat uygulaması kapsamında da olması halinde, bu bölüme göre işlem tesis edilir.

İkametgâhı, işyeri, kanuni merkezi ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlar tarafından yapılan 3065 sayılı Kanununun 1 inci maddesi kapsamındaki mal teslimlerinde de bu bölüm kapsamında işlem tesis edilir.

Teslimin vergiden müstesna olması halinde, mükellef veya sorumlu sıfatıyla vergi beyan edilmez.”

Tebliğin “II/F - Sosyal Ve Askeri Amaçlı İstisnalarla Diğer İstisnalar” başlıklı bölümünde aşağıdaki düzenleme yer almaktadır:

“4.5. Banka ve Sigorta Muameleleri Kapsamına Giren İşlemler 4.5.1. Banka ve Bankerlik İşlemleri

Banka ve sigorta muameleleri vergisinin konusunu, banka ve sigorta şirketlerinin Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine aldıkları paralar oluşturmakta; bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine almış oldukları paralar da aynı verginin kapsamına girmektedir. **Bu işlemler Kanununun (17/4-e) maddesi ile KDV’den istisna edilmiştir.**

*Ayrıca, Türkiye’de banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulmamış olan yurt dışı kredi işlemlerinin mahiyet itibarıyla banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olan yurt içi bankacılık hizmetlerinden farksız olduğu açıktır. **Dolayısıyla, yurt dışı kredi işlemlerinde de Kanununun (17/4-e) maddesi hükmü uyarınca KDV hesaplanmaz.**”*

KDVGUT’nin “**III/C-İndirim**” bölümünde aşağıdaki düzenleme yer almaktadır.

“C. İNDİRİM

1. Vergi İndirimi

3065 sayılı Kanununun (29/1) inci maddesine göre **mükellefler**, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan KDV’den, faaliyetlerine ilişkin olarak, kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV’yi veyahut **ithal ettikleri mal ve hizmetler dolayısıyla ödedikleri KDV’yi indirebilirler.**

5. İndirimin Belgelendirilmesi

3065 sayılı Kanununun 34’üncü maddesine göre, yurt içinden sağlanan veya **ithal olunan** mal ve **hizmetlere ait KDV’nin indirilebilmesi için aşağıda sayılan iki şartın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.**

a) Vergi, alış faturası veya benzeri vesikalar ile gümrük makbuzu üzerinde ayrıca gösterilmeli,

b) Söz konusu vesikalar, vergiyi doğuran olayın vuku bulunduğu takvim yılı aşılmamak şartıyla kanuni defterlere kaydedilmelidir.

5.6. İndirimin Zamanı

3065 sayılı Kanununun (29/3)’üncü maddesi hükmüne göre indirim hakkı, vergiyi doğuran olayın vuku bulunduğu takvim yılı aşılmamak şartıyla ilgili vesikaların kanuni defterlere kayıt edildiği vergilendirme döneminde kullanılabilir.”

Yeni KDV Genel Uygulama Tebliğinin “**Vergiye Doğuran Olay**” başlıklı I/Ç numaralı bölümünde aşağıdaki açıklamalar yer almaktadır:

“Kısm kısm mal teslimi veya hizmet yapılması mutad olan veya bu hususlarda mutabık kalınan hallerde her bir kısmın teslimi veya bir kısım hizmetin yapılması anında vergiyi doğuran olay meydana gelmiş sayılır.

Birden fazla vergilendirme dönemine yayılarak verilen hizmetlerde, hizmet bedelinin tamamının veya bir kısmının hizmet ifa edilmeden önce tahsil edilmesi halinde, fatura ve benzeri belge düzenlenmemiş olması koşuluyla KDV doğmaz. Öte yandan, bir vergilendirme döneminden fazla devam eden hizmetlerde, takvim yılının aylık dönemlerinden oluşan vergilendirme dönemleri itibarıyla KDV'nin hesaplanması ve verilecek hizmetlere ilişkin faturanın aylık ödeme tutarı belirtilerek tanzim edilmesi gerekmektedir. Belli bir vergilendirme döneminde beyan edilecek KDV matrahının ise toplam hizmet bedelinin, hizmetin ifa edileceği aylık süreler bölünmesi suretiyle tespiti mümkün bulunmaktadır.

Toplam bedel hizmet tamamlandığında alınsa dahi hizmetin gerçekleştiği vergilendirme dönemlerine isabet eden tutarın ilgili olduğu dönemde beyan edilmesi gerekmekte olup, hizmet bedelinin tamamının hizmet ifasının sonunda beyan edilmesi mümkün değildir.

Görüldüğü üzere, yeni KDVGUT’nde de Kanunun lafzında ve mülga 46 No.lu KDVGUT’nde yer verilen düzenlemelere aynen yer verilmiştir. Eskiden olduğu gibi yeni uygulamaya göre de, kredi temin edilen yurt dışındaki firma Türkiye’deki BSMV uygulamasına tabi olan mükellefler statüsünde ise (yani bu şirket Türkiye’de faaliyet gösteriyor olsaydı kazançları BSMV’ye tabi olacak ise) hesaplanacak faiz tutarı KDV Kanunu 17/4-e bendindeki istisna hükmü nedeniyle KDV tevkiyatına tabi olmayacak; söz konusu şirket bu kapsamda olmayan normal bir şirket ise, hesaplanacak faiz tutarları KDV tevkiyatına tabi olacaktır.

İşleme ait fatura veya benzeri belge izleyen ay veya yıl içinde düzenlense dahi sorumlu sıfatıyla **beyan, işlemin vuku bulunduğu dönemin (ayın) beyan süresi içinde yapılacaktır.** İşlem bedelinin ödenmemesi, işleme ait faturanın süresinde düzenlenmemesi, alıcıya geç gelmesi veya hiç gelmemesi tevkiyatın yapıp yukarıda belirtilen süre içinde sorumlu tarafından beyan edilmesine engel olmayacaktır.

Sorumlu sıfatıyla beyan edilen tutar, beyanın yapıldığı ay içinde verilmesi gereken 1 No.lu KDV Beyannamesinde indirim konusu yapılabilir. **Bu indirimin dayanağı 2 No.lu KDV Beyannamesi olacaktır.**

Tahakkuk kelime anlamı olarak bir şeyin doğruluğunun meydana çıkması, delil ile ispat edilebilir olması, gerçekleşme, yerine gelme anlamını taşımaktadır. Vergisel anlamda tahakkuk ise, verginin ödenmesi gereken bir safhaya gelmesi; muhasebe kaydına esas işlemin miktar ve mahiyet itibarıyla kesinleşmesidir. Tekdüzen hesap planında ise 381-Gider Tahakkukları Hesabı “*Gelecek aylarda ödemesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.*” şeklinde tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere, yurt dışından temin edilen kredi için kurum kazancının tahakkuk ve dönemsellik ilkelerine uygun olarak belirlenmesi prensibi çerçevesinde gider tahakkuku kaydı yapılması, söz konusu hizmetin kısm kısm dahi olsa alındığı (hizmetin ifa edildiği) anlamına gelecektir. Zira, söz konusu tahakkukun kayıtlara alınabilmesi için hesaplamının ya da tutarın bir belgeye dayalı olması gerekmektedir. Bu belge ise fatura veya benzeri vesika ya da kredi sözleşmesidir. Eğer bir dönem için kredi faizi gider tahakkuku kayıtlara alınmıyorsa bize göre söz konusu dönem için hizmet alınmış olmaktadır. Dolayısıyla gerek KDV kanununun ilgili maddelerinin lafzı, gerekse KDVGUT’nin yukarıdaki hükümleri gereği, tahakkuk kaydının

yapıldığı döneme ait (aya ait) 2 No.lu KDV beyannamesi ile KDV tevkifatının da beyan edilmesi gerekmektedir. Keza tebliğin vergiyi doğuran olay hakkında açıklamalar içeren I/Ç bölümünde de **“Toplam bedel hizmet tamamlandığında alınsa dahi hizmetin gerçekleştiği vergilendirme dönemlerine isabet eden tutarın ilgili olduğu dönemde beyan edilmesi gerekmekte olup, hizmet bedelinin tamamının hizmet ifasının sonunda beyan edilmesi mümkün değildir.”** açıklaması bulunmaktadır.

Tevkif edilen (sorumlu sıfatıyla beyan edilen) KDV'nin 1 no.lu KDV beyannamesinde indirimine konu edilmesine dair yasal dayanak ise 2 no.lu KDV beyannamesi olacaktır.

4. SONUÇ

1 Mayıs 2014 tarihinde yürürlüğe giren KDVGUT ile bu tarihe kadar yayınlanmış olan 123 adet KDVGUT yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla ilgili işlemler hakkında değerlendirmelerin yeni KDVGUT'ne göre gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yurt dışından temin edilen kredilerin faizleri üzerinden KDV tevkifatının ne zaman yapılması gerektiği hususunda uygulamada farklı yaklaşımlar ve işlemler bulunmaktaydı. Bilhassa mülga 117 No.lu KDVGUT'nin mülga 46 No.lu KDVGUT yürürlükten kaldırmamış olması nedeniyle, yurt dışı kredilerine ait faizlerde KDV tevkifatının beyan zamanı hakkında farklı yaklaşımlar olabilmekteydi. Oysa yeni KDVGUT ile tüm eski tebliğler yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla KDV tevkifatının niteliği, beyan zamanı ve tevkif edilen verginin indirimi konularında (mülga 117 No.lu tebliğde yer alan açıklamalar yeni tebliğde de aynen yer almıştır) yeni tebliğde yer verilen düzenlemeler artık uygulamanın tek aslı kaynağıdır ve uygulamada belirleyici olacaktır.

Bilhassa, KDV tevkifatının işleme ait fatura veya benzeri vesikaya endeksli olmaktan çıkarılıp, mal tesliminin veya hizmet ifasının yapıldığı döneme (ilgili vesika gelmemiş, düzenlenmemiş ya da döneminden sonra geç temin edilmiş olsa dahi!) endekslenmesi uygulaması, artık yurt dışından temin edilen kredilere dair faizler için kurum kazancının dönemsellik ve tahakkuk ilkelerine uygun olarak tespit edilmesi amacıyla gider tahakkuku kaydı yapıldığı ayda KDV tevkifatının yapılması gerekliliğini artık hepten kesinleştirmiştir kanaatindeyiz. Keza vergiyi doğuran olay hususu ile ilgili olarak tebliğde yapılan açıklamalar da bu görüşlerimizi destekler niteliktedir.